

Via Veritatis Ad Vitam Sev Exercitia Spiritvalia

Haineuve, Julien

Antverpiae, 1652

XXIII. Veritas. Sicut portauimus imaginem hominis terreni, ita nobis portandam esse imaginem Cælestis, & constantiam in statu vitæ spiritualis esse, quæ cælestis hominis imaginem componat, vti, ab ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-60125](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-60125)

VIGESIMA TERTIA VERITAS.

Sicut portauimus imaginem hominis terreni, ita nobis portandam esse imaginem cælestis; & constantiam in statu vitæ spiritualis esse, quæ cælestis hominis imaginem componat, vti ab inconstantia, terreni imago formabatur.

Assumptus est in cælum, & sedet à dexteris Dei. Marci 16.

Sicut portauimus imaginem terreni, portemus & imaginem cælestis: Hoc autem dico fratres, quia caro & sanguis regnum Dei possidere non possunt, neque corruptio incorruptelam possidebit. Epist. 1. ad Corinthios c. 15.

M E D I T A T I O

in vigesimam tertiam veritatem.

I. P V N C T V M.

Dispositio eiusdem.

VTi dictum est, (a) Christum resurgentem ex mortuis, iam non mori, mortem illi ultra non

domi-

(a) Rom. 6.

dominaturam: Ita quoque asseritur, eo semel in cælum assumpto, captaque regni sui possessione, (a) *Thronus eius futurus in seculum seculi*, sublata omni conditionis & domicilij vicissitudine, quod regnum eius æternum sit, vita immortalis, & status immutabilis. Est id exemplar vitæ spiritualis & perfectæ à nobis ducendæ; sic incumbere nos oportet vitæ spirituali, vt illam reddamus numeris omnibus absolutam; vt autem absoluta fit, requirit stabilitatem, & ex ea quendam quasi viuendi statum componere necesse est; non enim est vlla vitæ perfectio, quæ non eadem sit stabilis constantique, & vt talis sit, oportet illi sic insistere, vt nunquam desistatur, nam quod insistamus certo cuidam vitæ generi, aut insistendi nobis incumbat obligatio, derivatur vocabulum status, quod nomine ipso denotat constantiam & stabilitatem. Ad rem igitur accommodare facimus, si ex occasione Mysteriorum vitæ gloriosæ & perpetuæ Iesu Christi, hoc ultimo die meditandorum, nobis proponamus hanc Vigesimaltertiam veritatem, reliquis omnibus idcirco profuturam, quod & suadeat constantem in vitæ genere, quod nunc didicimus, progressum, & nihil modo nobis antiquius esse debeat, quàm vt aduersus propositorum nostrorum inconstantiam & leuitatem, animos nostros obfirmemus.

(a) *H. br. f.*

mus. Sic est, aut executioni mandanda sunt
aut ea concipere nihil attinebat: insistendum
est rebus per exercitia inchoatis, aut operam
perdidimus: nam fructus huius spiritualis
collectionis, non tam spectat tempus il-
lud, quo peragitur, quam quod inde
reliquum est vitæ, totamque æternita-
tem.

Postquam igitur contemplatus fueris,
quomodo Christus Discipulis in montem
oliuarum conuocaris, supremum dixerit
vale, suamque benedictionem impertierit;
postquam videris stipatum beatarum men-
tium cateruâ, paulatim attolli in cælum,
excipi à Deo Patre, & aulâ cælesti vniuer-
sâ, illic occupare thronum gloriæ sibi de-
bitum, illic stabilire sibi regnum in res om-
nes creatas, tota prorogandum æternita-
te; denique post redditas gratulationes, &
oblata debita officia, obsequiaque tua: aggre-
dere considerationem propositæ veritatis,
ita portandam esse imaginem hominis cæle-
stis, quemadmodum portauimus imaginem
terreni: & esse constantiam in statu vitæ spi-
ritualis, quæ cælestis hominis imaginem com-
ponat, sicut ab inconstantia terreni imago
formabatur.

Est hæc D. Pauli assertio, tam consenta-
nea rationi, & tam è re nostra, vt huius cæle-
stis imaginis portandæ desiderium pro stimu-
lo nobis esse debeat, ad ineundum statum

VITÆ

vita spiritualis, & capienda, dum viuemus, in eo perseuerandi proposita, decretaque; quia non aliter portatur hæc imago, quam si quis se constituat in vita spirituali, velut in certo quodam viuendi statu à quo resilire non sit amplius integrum. Quid enim est portare hanc imaginē (a) cælestē, nisi moribus exprimere statum illum vitæ, quo IESVS fruitur in cælis? Et cum status ille sit permanens, minusque obnoxius mutationi aut instabilitati, quam cælum deprauationibus elementorum: non possumus expressiori illum, beatasque mentes, similitudine referre, quam hac animi constantiâ, statusque firmitate; neque concipi melius potest, quomodo vita Christi gloriosa & cælestis esse queat figura & exemplum vitæ nostræ spiritualis & perfectæ, quam ex eo, quod vita nostra in suo statu æquè sibi constet, ac IESV vita in suo; cum aliàs inter vtramque dissimilitudo intercederet, & nostra, vtcumque foret spiritualis, careret tamen perfectione;

quando-
(a) *Qua sursum sunt, querite, vbi Christus est in dextera DEI sedens. Colof. 3.*

Si quis incola esse cœperit Civitatis supernæ, Incola videlicet conversatione & moribus, non exeat, non reflectat vestigium, non corporis dico, sed mentis vestigium, non reuertatur retro. Ambros. ep. II. Tunc optimus est homo, cum tota vita sua pergat in incommutabilem vitam, & toto affectu inhaeret illi. Aug. 2. doct. Chr. 22.

quandoquidem perfectum idem sit, quod absolutum; & absolutum esse nihil queat, vbi deest perseverantia & continuatio vsque ad finem, vel vsque ad æternitatem vitæ sine nullo terminandæ. Constituat igitur sibi oportet quendam statum vitæ spiritualis, & in eo sese quodam veluti pacto obfirmet quisquis in statu perfectionis, & in imitatione vitæ Iesu gloriosæ ac cælestis, qui status immobilis est, esse desiderat.

Tribus fieri id modis posset, qui magnam lucem adferent propositæ veritati. Primò, si quis iniret ordinem religiosum, qui eatenus est status perfectionis, quatenus religiosi vi vororum, præscriptarumque constitutionum ad eam assiduè prosequendam obstringuntur, sed ad hoc peculiari vocatione opus est; & cuiusque est animaduertere, quò Deus illum vocet; accedit, quòd modus hic præsentis materia nimis latè pateat.

Secundò, si quis, siue liber, siue iam adscriptus ordini religioso, obligaret se voto peculiari, nihil se acturum, nisi quod perfectius, & cum maiori Dei gloria coniunctum iudicauerit; quo pacto S. Theresia & alij plures sibi peculiarem statum perfectionis constituerunt, quo firmiter constantiusque illi insisterent: sed hoc paucorum est, qui inusitato afflatu excitantur, & ita secundus hic modus, in rem, quam molimur, nimis angustus est.

Ter-

Tertius igitur, communis omnibus, & tibi, quacumque conditione sis, æquè expeditus, atque facile est per octo dies exercitijs vacare, est, ut in propositis quæ in hac exercitatione, & præsertim ex veritate matutina concepisti, non viuendi deinceps, nisi vita spirituali & gloriosâ Christi Iesu, tam sis constans firmusque, quasi talem viuendi statum inijses, hoc est, aliquo sacramento ad vitam in eo perpetuò degendam obstringerere; quo modo religiosum statui religionis, & alios quosdam statui virginitatis aut cælibatus vota nuncupata adstringunt: pari tu ratione, nullo quidem voto concepto, neque promisso aliquo, quod te sub peccato obliget, sed intuitu dumtaxat propositorum à te factorum, ita te existimes ad ea sanctè perpetuoque obseruanda teneri, ac si voto, vitæque instituto fores astrictus: ea solum exceptione, ut si non obserues, futurus sis extra culpam, nisi aliunde peccatum accedat; sed quamuis interposita peccati pœna non tenearis, velis tamen vltro ijs subesse, ex reuerentia veritatum à te consideratarum & acceptorum (a) diuinitus beneficiorum, ad excitandos erga illa affectus & vitam ex eorum præscripto traducendam; adeoque sicut vir honestus æquè credit se teneri

(a) *Donc superest halitus in me, & spiritus Dei in naribus meis: donec deficiam, non recedam ab innocentia mea. Iustificationem meam, quam coepi tenere, non deseram. Iob 27.*

neri ad standū promissis, solo verbo firmatis
atque alijs summo iure initis pactionibus: ita
tu, post fidem verbo datam in propositis à te
conceptis, non minùs existimes te obligari ad
ea seruanda, quā si iureiurando, solenni asseue-
ratione, & votis omnibus ea confirmasses.

Hac mente aiebat David: (a) *Iuravi & sta-*
tui custodire iudicia iustitia tua, hoc est, ita com-
paratus sum, adeoque me teneri arbitror ad
custodiendam legem tuam, ac si id me factu-
rum conceptis verbis iurassem. (b) Eo quo-
que sensu in sacris litteris iurasse subinde
Deus dicitur, quod æquè sanctè staturus sit
promissis suis, ac si iusiurādum interposuisset.
Quando igitur tam fixa constantiaque erunt
tua proposita, ac sunt ea, quæ iureiurando,
quæ initis ex lege pactionibus, quæ votis so-
lemnibus confirmantur, tunc enim verò eris
in statu vitæ spiritualis, quandoquidem fu-
turus sis in firmitudine & stabilitate, quæ vi-
uendi statum constituit, aut saltem eris in
voluntate, & serio constandi persistendi que
proposito, ita vt deinceps nihil de illo remit-
tas, degeneresve in antiquam viuendi con-
suetudinem; Nam gradum indies magis ma-
gisque promouere ad status tui perfectio-
nem, & ex bono euadere meliorem, non est
inconstantia: at retroire, & in assuetas relabi
negligentias, propositis nequidquam ad-
uersantibus, ea demum leuitas animi est &
incon-

(a) *Pf. 118.* (b) *Pf. 131.*

inconstantia, in quam pronus rues, nisi attendis; imò nisi nunc quoque tibi deliberatum sit, attendere, mentemque obfirmare aduersus hasce inconstantias, nondum es in statu vitæ spiritualis, quem occupare te oportet: firmum enim propositum volendi continuare sine intermissione, & progrediendi in cæpto vitæ spiritualis instituto, eius statum & perfectionem constituit; hæc constantia reddit illam similem vitæ Christi gloriosæ & cælesti, tamquam prototypo & exemplari suo; (a) *Christus enim, teste Paulo, heri, & hodie, & in secula, qualem semel vitam in cælis iniit, talem constanter tenet tenebitque tota æternitate.* Hanc Adami cælestis imaginem portemus, necesse est. alias Iesu Christi imagines proponimus nobis ob oculos, vt eas intueamur, consideremus, veneremurque, sed hæc in animo gestanda est, vt ille in nos intuens, suam sui que status cælestis effigiem contempletur.

(a) *Hebr. 13.*

II. PUNCTVM.

Aduersio in vitam præteritam, statumque præsentem.

TOta vita nostra antea cta nihil est aliud, quàm constans inconstantia, & perpetua viuendi commutatio, quantum à te ipso discrepas

crepas die aliquo Dominico vespere & mane? quam alius in hominum congressu, alius in oratione? non quod eadem animi compositio semper adhibenda sit, sed quia singulis quibusque horis & actionibus, suæ sunt virtutes, tam oportet ea virtute præditum esse, quæ pastum, ludum & recreationes moderatur, quam illa, quæ regit orationem. Opus variare non est inconstantia, sed desistere à virtute, aut vitæ spiritualis exercitio, quod comitari nos debet, operandique modum præscribere. Naturæ id vitium est, inquires, & conditio huius vitæ (a) nunquam in eodem statu permanentis vti scriptura ipsa testatur, adeoque non viderur seria aliqua constantia à nobis sperari posse.

Atqui hoc gravissimum erratum est, quod in re præsentis commisimus, & pessima animi dispositio, quam adferre aduersus propositam veritatem possemus, si, quod petitur, credimus fieri non posse: quam enim operam, quam contentionem adhibebimus veritati moribus exprimendæ, & stabiliendis nostris propositis, si credimus in ijs non posse perseverari? verum quidem est non debere nos efferri nimiam quadam fiduciam, ob pias motiones, quas experimur, sed neque spes abijcienda est, quantacumque naturæ leuitate iactemur. Dum scriptura asserit hominem nunquam in eodem statu permanere, non id facit ad comprobando-

(a) *Iob 14.*

probandam sed ad deplorandam inconstan-
tiam, animandosque nos, ut eidem, pro viri-
bus, occurramus: & tantum abest ut sacræ
litteræ nobis hac in re demant animos, ut è
contrario maximè continuationem perseue-
rantiamque commendent. Vix Christus &
Apostoli vnum alterumve documentum ad
salutem & perfectionem attinens tradiderāt,
(a) cum alia reticentes toti erant in illis ite-
randis inculcandisque & commendando eo-
rum usu assiduo, constantique. (b) *Non querun-
tur, aiebat sacer Doctor, in Christianis initia, sed
finis;* (c) non spectatur quam præclara propo-
nas animo, sed quam constanter propositorū
executioni insistas, (d) *Firmum fundamentum Dei
stat, inquit Paulus, habens signaculum hoc, firmi-
tudinem scilicet, vnde Deus agnoscatur, &
nonne Christus asseuerabat, eos, qui solum
cognoscendis, non autem exequendis verita-
tibus, (e) dant operam similes esse stulto in in-
stabili arena edificium molienti; & prosequēs
idem hoc argumentum, hominum, inquit, lu-
dibrio exponitur, quisquis cœpit edificare, & non
potuit consummare (f) & aptè Augustinus: Bonum
inchoare, (g) & malo sine concludere, quid aliud est,
quàm monstruosas res conficere? illa enim actio quasi
Chimera est, quæ initium habet à ratione, sed finem à
sensualitate. Vides igitur errorem esse, & accer-
sitam*

(a) Eph. 4. (b) Act. 11. & 14. (c) Hier. ep. 16.

(d) 2. Tim. 2. (e) Matth. 7. (f) Luc. 14.

(g) Serm. 8. ad Frax. in Eremo.

litam tegendæ ignaviæ causam, si tibi persuades, te in cœpto vitæ instituto, factisque propositis assiduum & constantem esse non posse.

Detestare hunc errorem & cum Deus idcirco solum suas tibi voluntates manifestet, ut opere ipso illas exequaris, certus esto, æquè propitium fore in conferendis ad executionem gratijs, quàm ut exequenda cognoscas.

III. P V N C T V M.

Propositum in futurum.

Q Vandoquidem sola arbitrij nostri libertas nos à propositis nostris abstrahat, proprius huius meditationis & propositæ veritatis erit fructus, ut, si nunc deliberatum sit vivere constanter vitam spiritualem & perfectam, quemadmodum reuera viui debet, velimus nos ad hoc tali pacto obstrictos, quasi careremus resiliendi, aliterque viuendi libertate. Si periisset nobis libertas aut facultas loquendi, verbi gratiâ, incedendi, vel alium aliquem motum natura concessum exercendi, sanè eo abstineremus, quod facultas deesset: pari modo gerere nos debemus in omnibus morionibus quæ nimium à nature, vel utcumque à sensuû delicijs existunt; etsi liberum nobis sit & naturali facultate ijs obsequendi polleamus, ab ijs tamen abstinendum est tam
seriò

feridò constanterque, ac si obsequi non possemus, & per quandam naturæ impotentiam, vires patrando malo re ipsa deessent, quibus tamen præditi sumus: nam potentia nostra viresque impediuntur vinculis obligationis, quæ nobis ipsis per proposita inieciimus: adeoque non aliter gerere nos debemus, quam si libertatem & potentiam omnem amisissimus.

Nunquid ita te gereres, si concepti voti religionè tenereris? nunquid diceres, nihil quidquam, hac in re, te posse, tamen si reuera tam possis physicè, ac si nullo te voto obstrinxisses? sed quia non posses licitè, illæsaque conscientia, censeris hanc physicam facultatem esse moralem impotentiam, adeoque non magis illa vterere, quam si mera foret impotentia. Eadem quoque ratione responderes, si ad facinus vrgereris à tua dignitate & religionè alienum, vt ad mentiendum, furandum, aliudve eiusmodi, illicò obnuntiares, diceresque te non posse, etsi planè possis, sed non quæ virum honestum & probum decet, atque ita sine vlla veri iniuria, rectè asseuerares te non posse. (a) Hoc modo testabatur, D. Paulus, se nihil posse aduersus veritatem; & Apostoli: *Non possumus, quæ vidimus & audiuimus non loqui*: quasi dixissent, se, cùm aliter loqui non deberent, nec loqui posse, suam potentiam ex debito suo æstimabant, & quemadmodum

(a) 2. Cor. 13. Act. 4.

arbi-

arbi
ab il
seba
quo
ria C
rat,
testa
virtu
set,
decr
fit,
Hoc
abun
quar
tas h
cipe
quã
tend
rum
deat
agen
mus
bis i
soler
feri
liber
non
(a) M
(b) V
ti,
ra

arbitrabantur facere se posse, quidquid fieri ab illis debebat, ita quod non debebat, cen-
 sebant à se fieri non posse. An non, eandem
 quoque ob causam, prodit Euangelica histo-
 ria Christum Dominum, qui quidvis pote-
 rat, & liberrima erat in res omnes creatas po-
 testate, non potuisse tamen inter ciues suos (a)
virtutem vllā facere? Non quod reuera non pos-
 set, sed quia ex iustitiæ & prouidentia suæ
 decretis iudicabat fieri non debere, ita se ges-
 sit, ac si re ipsa faciendi potestate caruisset.
 Hoc igitur modo vtere libertate tua non vt
 abutaris, sed potiùs vt liber volensque exe-
 quare, quæ liberè decreuisti. (b) Et ne liber-
 tas hæc aliquando fiat sui iuris, seque eman-
 cipet agendo suis officijs contraria, pro sua,
 quâ viget, facultate, in necessitatem conuer-
 tenda est, itaque deuincenda est proposito-
 rum nostrorum vi & firmitudine, vt non vi-
 deatur ampliùs esse libera, & compos aliud
 agendi, quam quod agere statuimus decreui-
 musque. Quando in quibusdam casibus no-
 bis incumbit necessitas agendi aut patiendi,
 solemne verbum est, ex necessitate virtutem
 fieri oportere, vt quod necessarium erat, fiat
 liberum, liberè acceptando, quod declinari
 non potest: ita quando aliàs, vbi ex officio
 S ad

(a) Marci 6.

(b) V. August. l. 2. de lib. arbit. c. I. Noli libertate abu-
 ti, sed vttere ad non peccandum. erit voluntas libe-
 ra, si fuerit pia.

ad agendum aut patiendum obligamur, sumus liberi, faciamus ex libertate virtutem, ut quod liberum erat, iam sit necessarium, tam certò præstantes officium nostrum, ac si eò necessitate adigeremur. Atque hoc intelligendum est; cum ratione executionis omnium, quæ nobis agenda proposuimus, tum omissionis eorum, quibus decreuimus abstinere, tum denique pro constanti vitæ spiritualis usu, assiduoque exercitio. (a) *Aperi os meum ad Dominum*, aiebat quidem è Iudæorum du-
cibus, & aliud facere non potero. Et omni memoriâ dignissimus Ioseph: *Quomodo possum hoc malum facere*, inquit, & *peccare in Deum meum*, nunc, eodem pacto loquere, & viue.

(a) *Iephte Iud. II.*

COMPENDIUM MEDITATIONIS
in vigesimam tertiam Veritatem.

I. PUNCTVM.

Declaratio eiusdem.

Considerans, quomodo Christus in cælum conscenderit, quomodo illic sit exceptus, & qua ratione se stabiliuerit in statu gloriæ tam firmo constantique ut nullam sit aliquando passurus mutabilitatem: immorare potissimum huic constantiæ & firmitudini
status

status, quæ in cælis Iesus occupat, est enim ea fundamentum cui proposita veritas & decreta vitæ deinceps ducendæ, innituntur; ideoque iterum agnosce, nihil magis esse proprium statui Christi glorioso, quàm sic esse fixum immutabilemque vt ne loco quidem, vbi sedet ad dexteram patris, moueatur, vt alio, cum sic visum est, concedat; & licet vna pluribus in locis esse possit, throno tamen suo manet affixus: neque cæli ipsi tam sunt expertes corruptionis à natura, neque in suis motibus tam constantes, quàm status vitæ ipsius cælestis gloriosæ & æternæ.

Ad illum igitur moribus exprimendum, & ad portandam illius imaginem cælestem, vt Apostolus loquitur, pro viribus formare nobis debemus statum quendam vitæ spiritualis, qui tam firmus sit & permanens, vt ab illo resilire quodammodo nequeamus: nam aliter non portabimus eius imaginem & similitudinem, nisi beneficio huius firmitatis & constantiæ, cum leuitas & inconstantia nos potius efficiat similes Adamo terrestri, qui nunquam in eodem statu permanet. His ita perpensis, hoc vnum superest, vt videamus, quid sit sese in statu vitæ spiritualis stabilire.

Forsan est, vt status religiosæ vitæ ineatur? at non istud solum spectatur hic. Forsitan, vt quis ita se Deo consecret, vt astringat etiam se voto nihil agendi, non ad maiorem ipsius gloriam, quod fecisse nonnullos sanctos

legimus? sed neque id fortassis tibi arrideat. Hoc igitur est, ut post concepta viuendi non amplius ex naturæ corruptæ legibus, sed ex spiritus & gratiæ præscripto, proposita, tam in ijs firmus sis constansque, ac si fidem tuam voto, vel aliqua stricti iuris pactione adstrinxisses: ita ut hæc propositi tui firmitas constituat statum quendam vitæ spiritualis, in quo assidue perseverans, quantum per diuinam gratiam licebit, referes præclaram illam imaginem cælestem Filij Dei ad Patris sui dexteram, confidentis. Satis est id animo statuuisse, si enim vir cordatus es & bonæ fidei, illi stabis æquè, ac si sacramento firmasses, aut omni iure, certoque inito contractu, eò obligareris.

Numquid ita vis? nunquid ea fuit tua mens, quando toties hoc proposuisti? serione faciebas an non? Nonne esset Deo illudere, actis illi & non seruatis sponsonibus? Verùm ut optimâ nunc voluntate sis, quia tamen tanta tibi inest à natura leuitas & inconstantia, ut nisi aduigiles, facile abiturus sis ab instituto viuendi proposito, nisi arctiore quodam vinculo, quàm feceris hæctenus, te obstringas; hinc suadetur, ut quemadmodum ij, qui statum religionis, vel matrimonij ingrediuntur, perpetuum illum fore censent, & à quo resilire non sit amplius integrum: pari tu ratione aggrediaris exercitium vitæ spiritualis veluti statum quendam, qui te ad
tam

tam assiduum illius usum obliget, vt existi-
mes, tibi non licere, viuere aliter; vti reuera
non licet, cum aliter viuendo, malè esses vi-
cturus. O felicem necessitatem, quæ ad bene
viuendum compellit!

II. P V N C T V M.

*Aduersio in vitam præteritam,
præsentemque.*

Obseruatis hinc inconstantijs & leuitatibus
vitæ tuæ antea actæ, semper variæ, semper-
que ex bono in malum, & ex malo in peius
ruentis: agnosce hanc instabilitatem proueni-
re posse ex duabus causis omninò contrarijs,
oppositisque.

Altera est, nimia fiducia, & præsumptio,
quasi ad tollendum metum omnem, & dif-
fidentiam sui ipsius, satis esset, aliquando pro-
positum vitæ melius ducendæ concepisse.

Altera est animi abiectio & nimia timidi-
tas, quasi tibi possibile non esset, vt propo-
sita exequereris, aut constanter executioni in-
sisteres, præsertim cum sacræ litteræ testen-
tur, hominem nunquam in eodem statu per-
manere, atque ita spes omnis abijcitur, repe-
titurque antiqua viuendi licentia. O quam
inanes hi metus perniciosi sunt! & quam fa-
cri codicis sensus est alius à tuo! nihil enim

magis deplorat, quàm miseram hanc inconstantis animi licentiam, & firmitatem perseverantiamque sic commendat, vt asserat in eo verticardinem salutis nostræ, vt perseveretur. Dementia est incipere & non consummare. Diuini operis signum est, operis vsque ad finem continuatio. Monstrum est & quoddam Chimerae genus, bene inchoare, & malo fine concludere; monstrosior apparet malus finis, qui bono principio opponitur; aut ne incipe, aut si nem operi impone: sicut enim sine principio finis non constat, ita sine fine malè collocatur principium. O Deus, qui Principium vniuersorum es, & finis, sic esto finis meorum propositorum, quemadmodum eorundem es principium.

III. P V N C T V M.

Propositum in futurum.

Est, tam parum vti sua libertate ad malè agendum, ac si deesset libertas, fierique non posset, quod non licet: est, exempli causâ, cohibere linguam, oculos, aliasque corporis & animi motiones in nostra sitas potestate, vt iuxta statum vitæ spiritualis cohibendæ, moderandæque sunt, quasi vsu loquendi, videndi, aliorumque sensuum & motuum careremus. Nam etsi tibi libertas physica sit, & facultas, statuere nihilominus debes, eadem
non

non abuti, sed potius illam ad virtutes, meritaque cumulanda, bene collocare.

An non ita vtereris, si obstrinxisses te voto, aut aliqua grauioris criminis, vnde horreret animus, sese offerret occasio? nonne diceres te id committere non posse, tametsi reuera & iuxta facultatem physicam posses? sed quia integra conscientia id non potes, hanc facultatem, & quidem optimè, censes impotentiam. Hoc eodem pacto te gere in omnibus tuis propositis, ad quamcumque tentationem & prauos naturæ impulsus, liberè dic, te non posse, quod sponsonem Deo dederis, quam sine impietate & perfidiâ retractare non liceat. Ita Apostoli, cæteri que sancti loquebantur, cum dicerent non posse se quidquam alienum agere ab ijs, quæ Deus volebat, præscriperatque. Cur idem tu non dicas? an non eadem illis, contra agendi libertas, quæ tibi, si abuti sua libertate voluissent? aut si abuti illi non debebant, credere nec te debere, cui eadem cognitæ veritates, & pares bene vtendi obligationes, & fortassis etiam grauiores, quandoquidem plus gratiæ tibi collatum sit, quam multis, qui sic locuti sunt, & tam constanter suis exequendis propositis institere.

Anime mi, caue igitur ne dicas eos fuisse homines sanctimoniam insignes, à qua tu procul absis, nam illi sanctimoniam alia lege non sunt adepti, quam ita loquendo, viuendo.

416 VIGESIMA TERTIA
que constanter in statu vitæ suæ spiritualis: &
tu si eorum constantiam imitere, facile virtu-
tem quoque, & beatitatem æternam cum
ipsis consequeris. Sæpe audiuius ex neces-
sitate fieri virtutem oportere, discamus mo-
dò, qua ratione fieri debeat ex virtute neces-
sitas: hoc est, quavis in occasione tam constan-
ter, & certò exercendam esse virtutem, ac si
nulla nobis inesset libertas, sed fatali quadam
necessitate eò adigeremur,

VIGE-

SI
da